

Растуће тензије појачавају поделу унутар ЕУ у вези са признавањем Косова годину дана након проглашења независности.

Годину дана након једностраног проглашења независности, питање статуса Косова и даље је спорно и замршено. Недовољан број признања независности, посебно непопустљиво противљење пет држава чланица ЕУ, у комбинацији са захтевом који је Србија поднела Међународном суду правде тражећи његову пресуду у вези са легалношћу проглашења Косова, наводе на помисао да ће се без обновљених преговора о његовом статусу, то питање и даље надвијати над целим западним Балканом, и одуговлачити напредак читавог региона ка чланству у ЕУ. У међувремену, лагано кључају тензије на северу Косова, подстакнуте оснивањем Косовских снага безбедности (КСБ), и шаљу сигнале могуће даље дестабилизације региона у наредном периоду.

ЕУ је и даље оптерећена недостатком консензуса у вези с Косовом, пошто Шпанија, Словачка, Грчка, Румунија и Кипар – свака понаособ дубоко свесна сопствених унутрашњих националних неприлика у вези са самоопредељењем – одлучно ускраћују признавање независности. Мада је Европски парламент недавно донео резолуцију у којој позива на промену става, свака од ових земаља је одмах поновила свој раније наведени став. Игнасио де Паласио Еспања, шпански амбасадор у Србији, приметио је да: "Већина чланова УН не признаје независност Косова", док је Дора Бакојанис, грчка министарка спољних послова, потврдила да ће Грчка своју спољну политику и даље формулисати "у складу са међународним правом, водећи рачуна о својим националним интересима, стабилности региона и европским вредностима". Мало је извесно да ће било која од ових пет земаља променити свој став у скорије време.

Основни дипломатски приступ Србије према Косову и даље остаје у оквиру Резолуције 1244 Савета безбедности УН, која наглашава суверенитет Србије на Косову и неутралност УН. Будући разговори о техничким питањима биће усредсређени на спровођење плана од шест тачака генералног секретара УН Бан Ки-муна – оног плана којим је коначно дозвољено размештање дуго одлагане мисије владавине права ЕУ, или Еулекс мисије, а кога је Влада Косова одбила – а не на примену Ахтисаријевог

плана који никада није добио одобрење Савета безбедности УН. Осим тога, ови разговори ће се обављати између Србије и званичника УН, а не између Србије и владе у Приштини. Као што инсистира Горан Богдановић, српски министар за Косово и Метохију, Србија ће “са Приштином разговарати само око статуса”.

У међувремену је недавно оснивање КСБ отворило нове дилеме у погледу безбедности; дилему која само још више погоршава односе између косовских Албанаца и мањинских заједница. Ове снаге, предвиђене Ахтисаријевим планом и обучене од стране НАТО-а, сачињаваће 2500 активних војника и 800 резервиста. Мада их је НАТО описао као “формацију с лаким наоружањем”, чији је примарни задатак да се бави кризним ситуацијама, цивилном заштитом и операцијама уклањања мина, косовски председник Фатмир Сејдиу, изразио је наду да ће оне бити “основа за будућу војску Косова”. Тврдње да ће ове снаге учествовати у међународним мировним операцијама само још више повећавају забринутост.

Богдановић је, као одговор на то, позвао на демилитаризацију Косова као основни предуслов за безбедност у целом региону; исти став поновио је и председник Србије, Борис Тадић, који је формирање КСБ описао као “неприхватљиво”. Косовски Срби скоро свакодневно протестују на улицама, док је Влада Србије одлучила да искористи дипломатска и правна средства за спречавање формирања КСБ, тврдећи да је то у супротности са Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН, на основу које је КФОР једина дозвољена оружана формација на Косову.

Врење међуетничких тензија, комбинованих са спорадичним избијањем насиља на северу Косова, посебно у подељеном граду Митровици, истиче обим изазова с којим се суочава недавно распоређена мисија Еулекс, која је, заједно са Кфором, већ оптужена да не делује довољно брзо приликом заштите косовских Срба. Међународна заједница бележи изузетно низак степен заштите права неалбанских заједница на Косову, што показује велики број избеглица и интерно расељених лица 10 година након 1999. године, због чега изјаве о мултинационалности и заштити права мањина звуче испразно и неискрено. Продубљивање социјалних и економских проблема, додатно отежаних услед глобалне економске кризе, која такође утиче на дознаке из иностранства и подршку донатора, прете да подстакну много озбиљније испољавање овог дуготрајног незадовољства.

Дипломатски курс Србије усредредиће се у 2009. години на одлагање будућих признавања и на охрабривање земаља које подржавају иницијативу да једнострано проглашење независности Косова није у складу са међународним законом да се

Криза поводом Косова

Пише: Јан Бенкрофт
субота, 21 фебруар 2009 19:10

обрате поднесцима Међународном суду правде. Мада одлука Међународног суда правде није обавезујућа, пресуда у корист Србије ће позитивно утицати на позиве за будуће преговоре о статусу Косова и могућег опозива признавања, посебно у земљама као што су Република Чешка, где је ово питање довело до дубоких унутрашњих подела, и Костарика, која упорно тврди да ће деловати у складу с међународним правом. Међутим, спољна политика Србије биће све суптилнија, повремено чак контрадикторна, уколико се њен захтев за чланство у ЕУ стави на пробу на основу дефиниције и интерпретације услова Европске Уније који се односи на “неговање добросуседских односа”.

(Guardian, 17. фебруар 2009.)